هجمه طب تصامی دوره ۱۲، شماره ۳، پاییز ۱۳۸۹ صفحات: ۱۵۹–۱۵۳

میزان اختلال استرس پس از ضربه نیابی در فرزندان جانبازان شیمیایی

 $\mathit{MSc}^{\mathsf{T}}$ خدابخش احمدی * $\mathit{PhD}^{\mathsf{T}}$ محمود رشادت جو MD^{T} غلامرضا کرمی

*مرکز تحقیقات علوم رفتاری، دانشگاه علوم پزشکی بقیها...^(حج)، تهران، ایران ^اکمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، ارومیه، ایران ^اگروه روان پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بقیها...^(حج)، تهران، ایران ^۳مرکز تحقیقات علوم رفتاری، دانشگاه علوم پزشکی بقیها...^(عج)، تهران، ایران

چکیده

اهداف: اختلال استرس پس از ضربه یکی از اختلالاتی است که نه تنها کیفیت زندگی جانباز، بلکه خانواده او را تحت تاثیر قرار می دهد و تجربه آسیب در یکی از اعضای خانواده، می تواند سایر افراد خانواده را نیز متاثر سازد. این پژوهش با هدف بررسی شدت و فراوانی علایم اختلال استرس پس از ضربه نیابی در فرزندان مصدومان شیمیایی انجام شد.

روشها: این مطالعه توصیفی – تحلیلی مقطعی روی ۵۲۸ نفر از اهالی شهرستان سردشت در سال ۱۳۸۸ انجام شد. برای انتخاب گروه مورد، فرزندان تمام خانوادههای مصدومان شیمیایی شهرستان سردشت مورد بررسی قرار گرفتند. برای انتخاب گروه کنترل، ۵ منطقه شهرستان سردشت بهصورت تصادفی خوشهای و ۶۰۰ خانواده بهصورت تصادفی سیستماتیک انتخاب شدند. در مجموع ۵۲۸ نفر دارای معیارهای ورود به مطالعه شناخته شدند و ۲۸۶ نفر بهعنوان گروه مورد و ۲۴۲ نفر بهعنوان گروه کنترل، از نظر علایم اختلال استرس پس از ضربه نیابی بر اساس پرسشنامه میسیسیپی بررسی و مقایسه شدند. داده ها با نرمافزار SPSS 14 تحلیل شد.

یافته ها: نمره کل می سی سی پی در فرزندان جانبازان شیمیایی ۱۳/۸۲ ±۱۳/۹۲ و در گروه کنترل ۱۰۸/۳۴ ±۲۲/۷۰ بود (p<-/-0). نمره کل می سی سی پی در پر پر پر پر پر بران گروه مورد نیز بیشتر از پدران گروه کنترل بود (p<-/-0). تفاوت معنی داری در نمره فرزندان بر حسب جنس و گروه های سنی وجود نداشت. نتیجه گیری: استرس روانی ناشی از آسیب شیمیایی پدر به فرزندان منتقل می شود و لازم است به عنوان یک مشکل جدی نسبت به پیشگیری و درمان آن اقدام شود.

كليدواژهها: اختلال استرس پس از ضربه نيابي، مصدومان شيميايي

Evaluation of secondary post traumatic stress disorder in chemical warfare victims' children

Ahmadi Kh.* PhD, Reshadatjoo M.1 MD, Karami Gh. R.2 MD, Anisi J.3 MSc

*Behavioral Sciences Research Center, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Tehran, Iran

¹Students' Research Committee, Urmia University of Medical Sciences, Urmia, Iran

²Department of Psychiatry, Faculty of Medicine, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Tehran, Iran

³Behavioral Sciences Research Center, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Tehran, Iran

Abstract

Aims: Post Traumatic Stress Disorder is a problem which affects both victims' and their families' quality of life and experiencing Injury by each family member can affect other members of the family. This study was performed to evaluate the symptoms of secondary Post Traumatic Stress Disorder among chemical warfare victims' children.

Methods: This descriptive-analytical cross-sectional study was performed on 528 residents of Sardasht in year 2009. All chemical warfare victims' children of Sardasht were evaluated in order to enter the study as case group. 5 districts of Sardasht were selected using cluster random method, from which 600 families were selected using systematic random method. Totally, 528 were eligible to take part in the study (286 as case group and 242 as control group). Presence of secondary Post Traumatic Stress Disorder symptoms was evaluated in both groups, using Mississippi questionnaire. Data was analyzed by SPSS 14.

Results: The total Mississippi score was 128.88 ± 13.92 in chemical warfare victims' children and 108.34 ± 22.70 in control group (p<0.05). The total Mississippi score in chemical victims (case group's fathers) was higher than control group's fathers (p<0.05). Scores showed no significant differences between different age groups and genders.

Conclusion: Fathers' Post Traumatic Stress Disorder due to chemical warfare transfers to their children and must be prevented and treated as a serious problem.

Keywords: Secondary Post Traumatic Stress Disorder, Chemical Victims